

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazard, Cornelius

Antwerpen, 1662

Aen-Merckinghe Op de Ketterije der Hemero-Baptisten.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

AEN-MERCKINGHE

Op de Ketterije der Hemero-Baptisten.

D, Cabeljau pag. 561.

Vande Hemero-Baptisten, seydt hy/ schrijft Epiphanius *Heresi* 17. dat sy dagelijcks gh-wasschen wierden, niet tot reyninghe des lichaems, maer om de sonden: Inde Roomscbe Kercke doet een ieder mede sooz Sy besprenghen, ende wasschen haer dagelijcks met wywater tot reyninghe der verghevelijcker sonden.

Catholijcke andt woorde.

Ick vraghe van D. Cabeljau, wat dit hooz een Secte gheweest is? Joodsche/ of Christene?

Seght hy Christene? hy wordt overtuugt van contrarie/dooz de Oudt-bader^s / de welcke haer stellen inde lijste der Joodsche secten/soo als men kan sien hy den H. Isidorus *lib.8. Origin. cap. 4.* ende den H. Joannes Damascenus *de Heresibus* Ende uamelycels oock hy den H. Epiphanius, die wel dypdelijckt seydt: Dat iy aile de selve leeringhen hadden met de Schrift-gheleerden, en Phariséen.

Bekent dan D. Cabeljau, dat het een Joodsche Secte was / over-een-komende in alles met de Schrift-gheleerden, en Phariséen? wat noode dit te beantwoorden? want de sake wijs haer selven uyt/ dat wy aen haer gheensing ghelyck en zyn.

Leest maer 'tghene gheiepot wordt vande Phariséen *Matth. 15.* ende *Marc. 7.* daer sult ghy leeren wat dit wasschen der Hemero-Baptisten gheweest is: **Namentlyck** / Niet te eten met onghewasschen handen, op dat sy niet en souden besmet worden. **Ten tweeden** / dickwils voor den eten hare handen te waschen, ende ghedoopt te worden als sy vande markt quam

L

men

men, haren bekers, potten, en bedden te wasschen, &c. waer op seer wel past de aenmerckinghe van den Dordrechtschen Bijbel Num 8. segghende / dat sy dit deden / om dat sy op de markt met allerley soorten van menschen als Heydenen, ende andere, handelden, ende andere dinghen aenraeckten, waer door sy meynden ontreynight te zijn,

Dat was mede het wasschen vande Joodische Hemero-Baptisten, want soo Epiphanus segdt / Sy quamen in alles over-een met de Phariseen, oft soo Damascenus ghetupght : Sy onderhielden alle d'instellinghen der Joden.

Alleen was in haer wasschen dit onderschepdt / dat sy meynden / dat den mensch niet en kost leven, ten sy dat hy daghelycks ghewasschen wierde, ghelyck Epiphanus seght : oft dat niemandt de onsterfelijschheydt bekomen en kost, die niet daghelycks ghedoopt, oft ghewasschen wierdt, soo als Damascenus ghetupght / jae soo verre / dat sy heel hare lichamen, jae selfs hare kleederen, om haer te repnighen / daghelycks wieschen, ghelyck Isidorus seght.

Wat dunckt u : waer t niet van noode / dat alle de kloekste verstanden ghespannen stonden / ende studeerden / om dit wasschen der Hemero-Baptisten samen te knoopen met ong Wp-water ? wat apparentie / oft wat schijn van over-een-komste ? Houde D. Cabeljau ong Wp-water niet beter verghelen hebben by het Wp-water / oft water der suyveringhe by de Joden ghebrueckelyck / ende van Godt gheapprobeert ?

Seght my dan Domine Cabeljau: De enckele actie van wasschen / is die kettersch gheweest inde Hemero-Baptisten, is die quaer gheweest / oft niet ? soo sae ? hoe wordt ghp dan gheexcuseert van ketterij / als ghp u of 's moorgheng opstaende / oft voordien eten wascht ? soo niet ? soo en zyn wp dan mede om het enckel besprenghen van water niet te berispen.

Seght my voordier : Is dan het wasschen der Hemero-Baptisten kettersch gheweest / om dat sy haer

Vande Ketterij der Hemero-Baptisten. 163
haer daghelycks / sae dickwils dooz den dagh
waschten / soo jae / soo moet ghy dan oock voor
keters houden / de ghene die haer daghelycks
gaen wasschen in't badt van Aken, oft inde hitte
banden sonder/daghelycks swimmen. Soo niet?
soo en zyn wy dan mede niet te berispen/ om dat
wy ons daghelycks/oft dickwils dooz den dagh
besprenghen met water.

Is het een / noch het ander berispehick / soo
moet het dan noodtsakelyck op aenkommen / op
het ooghmerck / ende andere omstandigheden/
om de welcke / ende in de welcke/ het selve ghe-
daen wordt.

Nu hebb' ich u bewesen uyt de Out-baderg/sae
uyt de Schrifture / dat de Hemero-Baptisten dit
ooghmerck hadden in haer wasschen / om haer te
doen leven, soo Epiphanius seydt / oft om haer on-
sterfelyck te maecten / soo Damascenus seydt / oft
om haer te repnighen bande besmettinghen / die
sy meynden behaelt te hebben inden handel niet
de Heydnen /ende aenraken van andere dingen/
soo den Dordrechtischen Bijbel seydt; ons ooghmerck
is gantschelyck verschillende van dit / Ergo wy
en zyn aen de Hemero-Baptisten niet ghelyck.

Seght ghy / dat dese keters haer wieschen
tot repnighen van hare sonden / ghelyck wy ons
besprenghen met wy water / tot repnighen van
verghebelijcke sonden.

Ich antwoorde datter wederom gheene ghe-
lyckenisse en is. Want

Ten eersten. Dese Secete leerde/dat sy niet eene
wasschinghe alleen suyver wierden van alle son-
den / en dat sy waren sonder eenighe blecke : Waerom
oock Epiphanius seydt: Indien ghy door
een wasschinghe alleen, heel ende gantsch suyver zijt,
wat noot dan, soo dickwils te wasschen? Mopt en
hebbet de Catholickcken sedt sulchig gheleert/
raeckende het Wy-water / Ergo / hierin groot
verschl.

Ten tweeden. Dese Secete meynde dat sy niet en
L 2 host

hast ghelycghert worten van sonden / ten zy dooz
dat ghedurigh waschen.

Wy ter contrarien segghen / dat wy wel kon-
nen ghesupert worten van sonden / al-hoe-wel
wy ons niet en besprenghen met Wy-water.

Ten derden. Sy hielden dit waschen voer eene
verbintenis in conscientie waerom sy oock / (oft
de Phariséen, wieng leeringhen sy in alle bolgh-
den) de discipelen Christi berispteden / om dat sy
hare handen niet en wieschen voer den eten
houdende voer sonde / en groot quaect / 'tselue nae
te laten.

Wy ter contrarien houden / dat het aen de Ca-
tholijken wy staet / haer te besprenghen met Wy-
water / oft het selue te laten. Ergo hier wederom
seer groot verschil.

Ten vierden, seght Epiphanius, dat dese hare was-
chinghen, streden teghen de reden, ende teghen het ghe-
bodt Gods.

Wy en kunnen gheen goddelijcgh ghebodt bin-
den / teghen het welch ons Wy-water strijdt / als
oock niet dat het sonde strijden teghen de reden:
siet myn Tractaat van het Wy-water.

Indien dan D Cabeljau alleen de ghelyckenis
precis hier in wilt stellen / dat ghelyck dese Jo-
den haer wieschen tot repyngh van sonden / al-
soo wy oock ons besprenghen met Wy-water /
tot verghissenisse van kleyne sonden : Ick vind
hier wederom soo groot verschil / als tusshen
dagh ende nacht. Want sy schreven de verghissen-
isse der sonden toe aen het water alleen / ende
aen de enckele waschinghe / waerom oock Epiph-
anius segdt : Noch de heele zee, noch alle de rivieren en
zijn ghehoeghsaem om alle uwe sonden uyt te waschen.
Wy ter contrarien vereyschen eenighe inwen-
dighe actie des ghemoeedigs / 't zy berouw / 't zy lief-
de Godts / 't zy eenighe goede versuchinghe
tot Godt / aen de welcke wy princelyc toe-
schryven / de verghissenisse der sonden / ende
aen het water / uyt kracht van de ghebeden /
die

die de H. Kercke daer over ghesproken heeft.
Ende alsoo blijven wy in alles gantschelyck
onghelyck aan de Hemero-Baptisten.

A E N - M E R C K I N G H E

Op de Ketterije van Marcion.

D. Cabeljau, pag. 561.

Marcion, seyd Epiphanius *Heresi* 42, heeft oock toeghelaten dat de vrouwen moghen het doopsel gheven. Ghelyck de Papisten mede approberen den Doop vande vroet-vrouwen, in cas van verfierde nootsfakelijckheydt.

Catholijcke andtwoorde.

Indien Epiphanius van dit doopeu der vrouwen ghetwach maeckt/ waerom en stelt ons D. Cabeljau syn eyghen woorden niet voor? ick hebbe Epiphanius op die plaatse wel aendachtelyck ghelesen/ ende en hebbe daer anderz niet kunnen vinden/ als dat Marcion leerde / dat men dynmael moest ghedoopt worden / maer niet een woordt/ dat de vrouwen souden ghedoopt hebben/ vereysche dan naerder aenwijsinghe / oft sal D. Cabeljau moeten beschuldighen van ontrouwigheyt in't citeren van Epiphanius.

Doch naer veel soeckens/ ben ick ten lessien ghe-
vallen in Damaseenus, die my op den wegh heeft
gheholpen: want in de Lyste der ketterijen/
spreckt hy aldus:

De Vrouwen, seght hy/ by de Marcionisten, worden
doorgaens, ende in't openbaer ghestelt om te doopen.

Is't dit Domine Cabeljau, dat ghy wilt segghen?
soo hebt ghy inder waerheyt/ groot onghelyck/
van ons aan de Marcionisten ghelyck te maken.

¶ 3

Wat